

Kansen F-35 voor NIFARP

Op de vliegbasis Volkel vond donderdag 4 juni de jaarlijkse NIFARP-ledendag plaats. Boodschap: de F-35 ligt op koers en biedt kansen voor Nederlandse bedrijven.

Door diverse sprekers werden de NIFARP-leden geïnformeerd over het F-35-programma. Er waren presentaties van het ministerie van Economische Zaken, de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, de Defensie Materieel Organisatie, het *F-35 Joint Program Office*, Lockheed Martin en Pratt & Whitney.

In maart van dit jaar ondertekende de Nederlandse regering het contract voor de aanschaf van 8 toestellen. In totaal schaft Nederland 37 F-35's aan voor 4,5 miljard euro (prijspeil 2012). Vanaf 2019 stromen de toestellen in op de vliegbasis Leeuwarden, twee jaar later is Volkel aan de beurt. De Koninklijke Luchtmacht traint piloten en technici op *Edwards Air Force Base* in Californië. Daar zijn twee Nederlandse F-35's gestationeerd, de F-001 en F-002.

Het F-35-programma ligt op koers, was de boodschap van Lockheed Martin aan de NIFARP-leden. Er vliegen op dit moment in de Verenigde Staten 120 toestellen die met elkaar ruim 33.000 vliegreuren hebben gemaakt. Aan het einde van dit jaar rekt Lockheed Martin er op 150 toestellen te hebben afgeleverd. Eind 2020 moeten er wereldwijd 600 F-35's vliegen. Het programma biedt volgens NIFARP-voorzitter Michiel van der Maat "veel kansen" voor Nederlandse bedrijven, zowel in productie als in onderhoud. Dat was ook de boodschap van Steve Sheehy, directeur *Sustainment Strategies* van Lockheed Martin. "Het is een faire en open competitie waarbij bedrijven uit alle landen in het F-35-programma kansen hebben." Hij hamerde op kostenreductie en internationale samenwerking. "Dat is goed voor ons allemaal."

Foto: Riekelt Pasterkamp

NIFARP-leden op de vliegbasis Volkel voor de sleutelkist, die is gespoten in het kleurenschema van het F-16 prototype.

Lees verder op volgende pagina

In het F-35-programma werken negen partnerlanden samen: Australië, Canada, Denemarken, Italië, Nederland, Noorwegen, Turkije, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten. Drie landen kopen inmiddels het toestel via de zogenaamde *Foreign Military Sales*: Israël, Japan en Zuid-Korea. De Nederlandse toestellen worden geassembleerd in het Italiaanse Cameri. In ruil daarvoor wordt de Italiaanse motorwerklast in Woensdrecht verricht.

Na de lunch brachten de NIFARP-leden een bezoek aan het opleidingsdock van de vliegbasis Volkel. Hier traint men mbo-studenten en aankomende technenuten in het onderhoud van de F-16 en het aanbrengen van verschillende munitie. Op Volkel is voor dit doel onder andere de niet meer in vliegende staat verkerende J-229 'sleutelkist' in gebruik, die enkele jaren geleden voor de Open Dagen speciaal gespoten is in het kleurenschema van het F-16 prototype.

Europa moet meer dan ooit samenwerken

Europese landen moeten nu meer dan ooit samenwerken op het vlak van defensie. In deze onrustige tijden is er geen andere keuze.

Foto: Riekelt Pasterkamp

Viceadmiraal Matthieu Borsboom, Directeur Defensie Materieel Organisatie, liet zich tijdens de UDT informeren over onderzeeboten.

Dat stelde directeur algemene beleidszaken Wim Bargerbos van het ministerie van Defensie tijdens de vakbeurs *Undersea Defence Technology* (UDT) in Rotterdam. Meer dan duizend mensen uit de hele wereld waren in de eerste week van juni in Ahoy bijeen voor de laatste ontwikkelingen op gebied van torpedo's, onderzeeboten, mijnbestrijdingsrobots en nog veel meer onderwatertechniek.

Wie onder de zeespiegel de baas is, heeft een grote voorsprong op de tegenpartij. Maar mijnbestrijding en de ontwikkeling van onderzeeboten zijn dure takken van sport. Bijna geen enkel Europees land kan deze onderdelen in zijn eentje betalen. Terwijl deze onderdelen cruciaal zijn voor beveiliging van zeeroutes en havens. "Samenwerking is geen

keuze meer, het is een noodzaak. Maar er is te weinig samenhang als het gaat om beleid en daden", aldus Bargerbos. 'Kleine' landen kunnen volgens hem een voortrekkersrol vervullen. Zij kunnen laten zien dat verregaande samenwerking geen gevaar hoeft te zijn voor de soevereiniteit.

Een goed voorbeeld is de relatie tussen Noorwegen en Nederland. Deze landen bekijken samen welke onderzeeboten er na 2025 nodig zijn. "Daarbij wordt gekeken naar budgetten en ambities", zei directeur Defensie Materieel Organisatie (DMO) viceadmiraal Matthieu Borsboom. Door intensieve samenwerking is er veel winst te behalen op bijvoorbeeld training en reserveonderdelen. Borsboom hamerde verschillende keren op het reduceren van de kosten.

Lees verder op volgende pagina

De UDT is een jaarlijkse beurs waar internationale bedrijven hun laatste snuffjes tonen op het vlak van oorlogsvoering onder het wateroppervlak. De belangrijkste Nederlandse spelers op onderwatergebied bundelen hun krachten in het *Dutch Underwater Knowledge Centre* (DUKC) onder de vlag van de NIDV. Voor bedrijven als NeVesBu, Imtech, Damen, Thales, Van Halteren en TNO was veel belangstelling uit binnen- en buitenland. DUKC-secretaris Marc Soeteman was dan ook tevreden. "Er zijn veel contacten geweest, ook met partners uit Azië." Saab had als hoofdsponsor van het evenement verreweg de grootste stand. Samen met Damen hopen de Zweden een variant op de A26 onderzeeboot te verkopen.

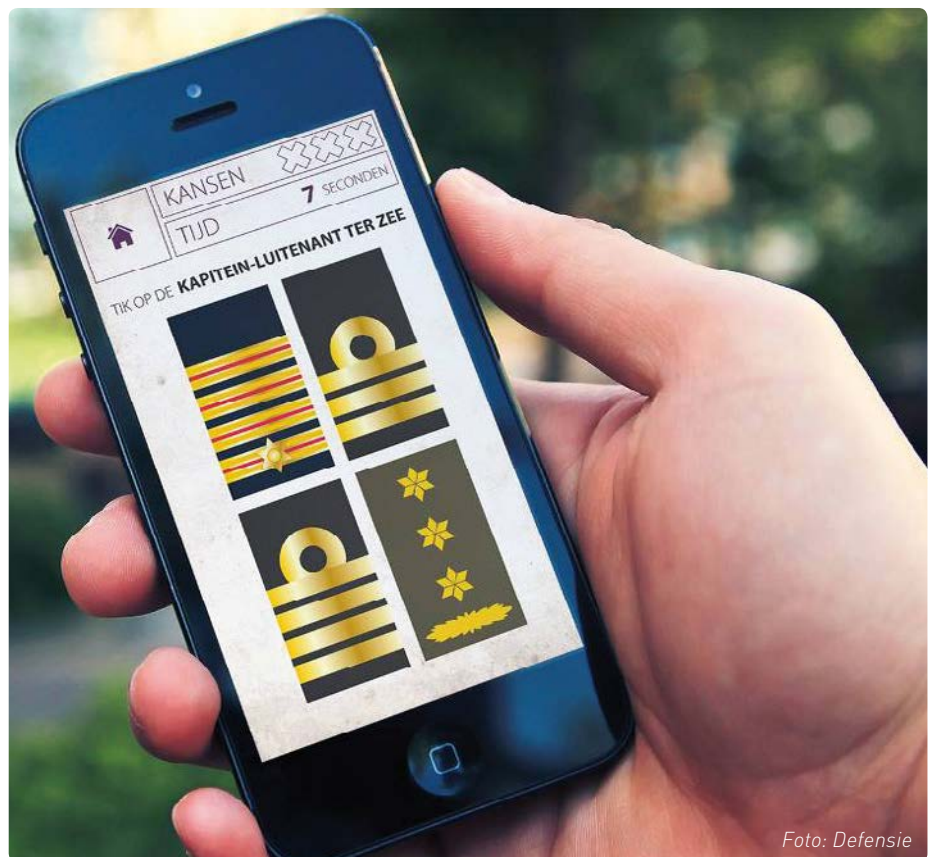
Meer informatie over het Dutch Underwater Knowledge Center (DUKC) bij Marc Soeteman:
m.soeteman@nidv.nl

App met rangen

Wat hebben die militairen, agenten en brandweerlieden toch op hun schouders en wat betekenen die rangen?

Het is sinds kort mogelijk kennis van de rangen bij brandweer, politie en de krijgsmacht te testen en te leren. Zowel via iTunes als de Google Play Store is daarvoor een gratis app te downloaden. Eerste luitenant Jelle van Haaster ontwierp de app. Van Haaster doet op de Faculteit Militaire Wetenschappen (onderdeel van de Nederlandse Defensie Academie) onderzoek naar de socio-juridische aspecten van cyberspace. Zijn onderzoek geeft Defensie inzicht in de potentiële bijdrage van cybercapaciteit aan de militaire slagkracht.

Twee jaar geleden won Van Haaster bij een multimediawedstrijd de eerste prijs met zijn social media monitor waarmee de krijgsmacht een goed beeld krijgt van de heersende meningen in een (missie)gebied onder de bevolking. De app is te downloaden in de Apple en Google Play Store. Zoek op Rangen.

App met rangen bij brandweer, politie en de krijgsmacht.

Foto: Defensie

Drie gewichtsklassen voor drones

Op 28 mei nam de NIDV in Den Haag deel aan de Interdepartementale Werkconferentie Drones, een gezamenlijk initiatief van de ministeries van V&J, I&M en EZ.

Het kabinetsstandpunt met betrekking tot drones is op 30 april bekendgesteld aan de Tweede Kamer. Een toelichting op de Nederlandse regelgeving die per 1 juli van kracht wordt, werd gegeven door Ron van de Leygraaf van het ministerie van I&M. Het streven is om de nationale regelgeving zo goed mogelijk te laten aansluiten op die van Europa.

Europa maakt onderscheid tussen *low, medium en high risk RPAS operations*. Men streeft naar minimale overheidsbemoeienis bij *low risk operations*. *Medium risk* vergt aangepaste regelgeving. *High risk operations* vallen onder de regels van de bemande luchtvaart. In de regelgeving die per 1 juli in Nederland van kracht wordt is het onderscheid tussen recreatief en beroepsmatig vliegen losgelaten. Om invulling te geven aan het Europese onderscheid tussen *low, medium en high risk operations*, hanteert Nederland vanaf 1 juli drie gewichtsklassen drones.

Er is een minidrone geïntroduceerd binnen de regelgeving (tot 4 kilo). Dat is de Nederlandse interpretatie van *low risk*. Drones tussen de 4 en 150 kilo vallen onder bestaande regelgeving (*medium risk*). Voor onbemande vliegtuigen boven de 150 kilo geldt EASA-regelgeving. Modelvliegen mag alleen in verenigingsverband boven modelvliegvelden. Gepoogd wordt om de gewichtsklasse voor modelvliegen op te rekken tot 150 kilo. De nieuwe regelgeving is gericht op het faciliteren van de operator. Er moeten dus ook testsites kunnen komen -wellicht net als modelvliegterreinen- voor systemen tot 150 kilo.

Aan het slot van de conferentie werd onderstreept dat het huidige kabinetsstandpunt in de eerste plaats agenderend is bedoeld. Het moet nog nader worden uitgewerkt en inbreng uit de sector via de projectleiders op de betrokken ministeries is daarbij van harte welkom. Geïnteresseerde bedrijven kunnen de lijst met projectleiders en onderwerpen opvragen via j.zijlstra@nidv.eu

foto: PR

Nederland hanteert vanaf 1 juli drie gewichtsklassen voor drones.

Nedshield informeert bedrijven NIDV

Nedshield heeft in november 2014 van Defensie een opdracht ontvangen voor het opzetten van een Technology Demonstrator voor een militaire basis.

Ook ontwikkelt Nedshield een *software tool* waarmee de gebruiker wordt ondersteund bij het ontwerpen van een militaire basis op grond van geografische en klimatologische aspecten, dreigingniveau, verblijfsduur en aantal manschappen. Het project wordt aangeduid met de term *INFRA2base*. Nedshield heeft voor deze opdracht een consortium van (inter)nationale bedrijven geformeerd. De *state of the art* van de kennis en kunde van deze bedrijven wordt geïntegreerd voor de opzet van de *Technology Demonstrator*.

Begin mei was er een bijeenkomst om NIDV-bedrijven te interesseren voor participatie in dit project. Acht bedrijven namen deel. Vier andere bedrijven hebben belangstelling. De bedrijven zijn door Nedshield uitgebreid geïnformeerd over de inhoud van het project, het vervolg daarop en de randvoorwaarden voor participatie. Voorzien wordt dat participatie van de geïnteresseerde bedrijven in drie verschijningsvormen zal worden gerealiseerd:

1. Volledig lidmaatschap van het consortium in tijd, materieel, diensten en kosten.
2. Gedeeltelijk lidmaatschap van het consortium waarbij inbreng van materieel, diensten en kosten is beperkt.
3. Geen lidmaatschap van het consortium, maar wel een structurele informatievoorziening betreffende de inhoud en de voortgang van de realisatie van de opdracht.

Agenda NIDV 2015

7-11 september	Delft	Congres European Aerospace Societies
22 september	Den Haag	NIDV Projectendag Defensie
19 november	Rotterdam	NIDV Symposium en Tentoonstelling

Stichting Nederlandse Industrie voor Defensie en Veiligheid (NIDV)

Prinsessegracht 19
2514 AP Den Haag

T: (070) 364 48 07
F: (070) 365 69 33

info@nidv.eu
www.nidv.eu

Indien u deze nieuwsbrief niet wenst te ontvangen kunt u zich [hier uitschrijven](#).